

<http://collections.ushmm.org>

Contact reference services for further information about this collection

Interview with Marie Kinslova

March 9, 1997

Marie Krisofova

page 2

March 9, 1997

Question: Dobře, začneme. Řekněte nám, prosím, něco o svých rodičích, o své rodině, jak jste žili, kde jste žili, kde jste se narodila a kdy.

Answer: No. Já jsem se narodila v Čehovicích(ph), okres Prostějov, tady. No a tatínek byl koňskej handlíř, když ještě žil teda, tak handloval s koňma, ja, a maminka byla v domácnosti. A bejvali jsme v Horovicích(ph), ja. No a pak tatínka dali do Osvěncína(ph).

Q: Počkejte, ještě na začátku. Vy jste žili?

A: V Horovicích(ph).

Q: Dětství vaše?

A: No tak dětství, no tak jsme měli tak, když ty rodiče žili, že, a my stále vyrůstali u nich, tak jsme to měli dobrý.

Q: A vy jste žili v baráku nebo v bytě nebo?

A: V baráku jsme bejvali.

Q: A jak to tam vypadalo? Jak to bylo, jako měli jste svoje obrazy, svoje všechno, oblečení., šátky?

A: Všecko. Tam jsme měli všechno, všechno.

Q: Vyprávějte trošku nám o tom.

A: Tam jsme měli všechno teda, tam jsme bydleli teda, ja, no a tatínek chodil do práce, ja, no a přicházel z práce, no a děcka chodily ty do školy zase všechny, ja, no.

Q: A jako handlíř?

A: No on tam byl jako on tam odsud pocházel tatínek právě, z tej dědine.

Q: A jako jako handlíř tam jezdil?

A: On jezdil, měl šest koní, no a jezdil vždycky tady na ty trhy a handloval s koněma. No.

Q: A maminka?

A: No maminka byla doma. Ona byla s děckama, žejo. Jsme byli hodně dětí, tak jsme byli doma, no. No a z tamodsud' pak tatínka odvezli do Osvěncína(ph).

Q: Počkejte ještě, na začátku. Vy jste žili spolu?

A: Společně, všecky s rodičema.

Q: A pak přišli Němci.

Marie Krisofova

page 3

March 9, 1997

A: No, pak přišli Němci. Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

Q: Co, už jste věděli, že bude zle, nebo?

A: Nevěděli, my jsme nevěděli, to jsme nevěděli nic, ja, ne. No a.

Q: Co se změnilo, když.

A: Tatínka dali do Osvěčína(ph), odvezli ho.

Q: A kdy? Kdy to, prosím, bylo?

A: Já si to nepamatuju.

Q: V zimě, na jaře?

A: To bylo na jaře, na jaře. A pak ještě z ___ovic sebrali dva chlapy, ještě dva od sedláků. A tatínka a dali je do Brna.

Q: A proč, proč, co vám, co vám řekli? Co, co řekli tatínkovi?

A: No tatínkovi nic neříkali, nic, vzali je normálně.

Q: A kdo, kdo, kdo přišel?

A: No Němci, Němci.

Q: A.

A: A dali je do vagonu.

Q: A jaký Němci to byli? To byli policajti nebo?

A: Policajti, Němci normálně, Němci, Němci, ja.

Q: A neznáte je, nez nez?

A: Ne. Tak my jsme byly, co jsme byly? Mladý holky jsme byly. Tak my jsme byly, maminka nás nevezla s sebou. Pak sestra bejvala v Brně, Růžičková, ja, to byla sestra. A ona chtěla tatínka vyplatit s penězma, víte. Že tím Němcům dá cigarety, víte, tenkrát to, chtěla dát cigarety, peníze, že ho vyplatí tatínka. No ale on už byl ve vagonech, už to nešlo. A odvezli ho do Osvěčína(ph) tatínka, ja.

Q: A předtím ještě.

A: Pak jsme vstali sami, ja, čtrnáct dní jsme byli sami a pak nás odvezli do toho Hodonínka(ph).

Q: Jak přišli četníci nebo policajti tam, co s vámi udělali? Jako když přišli k vám domů?

A: No, ja, když přišli k nám, jak nás dali do toho Hodonínka(ph).

Marie Krisofova

page 4

March 9, 1997

Q: No.

A: No, tak nás dali na takový zebřík, je to něco s máninkou, je, a to zavřeli nás na nádraží a odvezli nás, buď to bylo v Olomouci tady nebo taky velikánské školy. A to všechno pozbírali, no a tam šly takové skupiny, víte. Jedna do Osvěncína(ph) a druhá do toho Hodonína. Oni to střídali, víte, ja.

Q: A dělali fotky tam?

A: Nedělali, tady ne tadydle v tym. Ale tam dělali fotky tam v Hodonínku(ph), no.

Q: A v tý škole jste byla jak dlouho?

A: No tam jsme byli tak týden. Než oni to všechno zase pozbírali, víte.

Q: A jak se chovali k vám v tym, v tom týdnu? Kde jste spali?

A: No na zemách jsme spali, na zemách, aj děcka aj my teda, na zemách?

Q: A jídlo?

A: No jídlo jsme nedostávali tam. Nic, nic vůbec.

Q: A kdo tam byl s vámi?

A: S náma, - -no počkejte, přijde dcera._____ No, pojdte dovnitř, pojdte dovnitř._____ To je ta holčička, co vychovávám._____ Pojdte sem._____ Běž dozadu Janičko, pojdte semky._____ Běžte tam zatím, musíte bejt tady zatím chvílu._____ - -

***mužský hlas: Vemte si toho psa s sebou, prosím vás.

A: Psa vemte s sebou.

***mužský hlas: Děkujeme.

A: No, buďte chvílu tam._____ Za chvíli to bude hotový. Janičko, nezavírej dveře._____

Q: Ještě jednou k tý škole, kdo tam byl s váma, koho tam dali do tý školy?

A: No tam bylo hodně, tam bylo hodně lidí, to bylo plný úplně. Děti plno.

Q: A jaký lidé.

A: Cigáni, samý cigáni. A pak tam byli Ukrajinci aj, no, aj lidi, víte, tak. Ukrajinci hodně tam byli aj.

Q: A celý rodiny?

A: No celý rodiny tam byly.

Q: A byly to nebo ty policajti vás, nebo co s váma.

Marie Krisofova

page 5

March 9, 1997

A: Tam nás zavřeli a byli jsme tam zavřený.

Q: Neměli jste jídlo ale?

A: No, jídlo jsme žádný neměli, tam nás uzavřeli. No a pak nás dali do těch prasečáků na ty, do toho, víte. Ani voda, nic.

Q: V té škole někoho trestali?

A: No, zatím ne, tady ne.

Q: A chtěl někdo utéct?

A: Tady ne, ne, tady ne. Tady zatím to bylo v klidu, víte, tam.

Q: A v té době, co jste věděla, co bude.

A: No nevěděli jsme nic, leda jsme slyšeli, že nás dají do koncentráku. Ale nevěděli jsme kde do koncentráku.

Q: Ani, věděli jste, co, co je koncentrák?

A: No nevěděli jsme, my jsme o tom neměli ani šajnu.

Q: Ani o Aušvicu(ph)?

A: Ne, nic, nic, no.

Q: A mysleli jste, nebo vy osobně, vy jste myslela třeba na útěk? Utýct?

A: Ne, tady ne.

Q: A kolik vás bylo z rodiny? Jako kolik vás tam dali?

A: Jak jako?

Q: No.

A: Lidí s náma?

Q: Ano. Vaše rodina.

A: Naše?

Q: Kolik lidí?

A: Maminka tam šla, pak tam byly její sestřenice, ale ty šly zase tam odsud, z Hodonínka(ph) je dávali do Osvěčína(ph), víte, ja, no tak.

Q: Z té školy jste?

Marie Krisofova

page 6

March 9, 1997

A: To nás dali do těch vagonů, to těch prasečáků, uzavřeli to, ja, a už nás vezli tam do toho Hodonínka(ph). Tam pak jsme slezli, ja. No a pak jsme ___ nebo co to měli v těch rukách, ja, tak bili téženský, víte. Bili je.

Q: Kdo, kdo je bil?

Q: A ten první den, co jste tam viděli?

A: No ten první den, jak nás tam dali, tak tam byli velký vlčáci, ja. A maminka měla ještě malou holčičku takle, ta sestra bejvá tady, ona je, fakt byla malá. A ona to držela v náručí a tý psi skákali na nás a my jsme se drželi maminky za sukně, víte, a plakali jsme, no. No a pak ten den ještě nás dali mezi mrtvoly. Jak to měli takovou velikou seknicu a tam ležely samý mrtvoly nahý vám, ja. No a my jsme museli do rána bejt tam mezi těma mrtvolama. Nic jsme nejedli, nic.

Q: A kdy to bylo vůbec?

A: No to bylo v tým Hodonínku(ph).

Q: Ale kdy, v létě nebo na podzim?

A: No to bylo v létě.

Q: Ještě nebyla zima?

A: Ne, v létě nás tam dali, no. A tam jsme museli bejt s tou matkou, ja. Ale napřed nás ostříhali dohola, ja, aj malinký ty děti stříhali, ja. No a pak nás strčili tam, mezi ty mrtvoly nás nandali, tam bylo tma. A tak my jsme tak seděli s tou matkou a plakali jsme.

Q: A kolik vám bylo?

A: No já jsem mohla mět kolik, jedenáct? Já jsem mohla bejt tak stará, tak třináct roků, čtrnáct.

Q: Můžete nám říct, kdo vás ostříhal?

A: No oni nás tam stříhali.

Q: Ale.

A: No my nevíme ale kdo.

Q: Policajti?

Marie Krisofova

page 7

March 9, 1997

A: Ne policajti, to zase tam měli. Tam byla taková ošetřovna, víte, kde zase tam měli, víte, nějaký zas, kerý byli tak při tých Němcách, víte, ja. No a byli tam aj Česi, aj esenbáci tam byli Česi, víte, ja. A tý byli ještě horší ještě než tý Němci. Takle je to, víte, asi.

Q: A co vám dali za jídlo?

A: No, oni tam dělali, dali nám šálky, pak jsme šli pro jídlo, ja. No a některý ty Němci, ja, když jsme šli pro to jídlo, víte, tak oni měli takový ty bejkovci, ja, a některů praštili po tým šálku, tak ten šálek letěl. To byla, tak to šlo do kopců, ten šálek letěl dóle a víc už pak to jídlo nešla. Už to tam nechali. No třeba brambory poklofaný dali, no, no, nic kvalitního tam nebylo.

Q: A k pití?

A: No vodu. Jenom voda. No hrozný.

Q: A kde jste spali?

A: No pak jsme spali, pak jsme šli na takový bloky jsme šli. My už jsme se tam byli v Hodonínku(ph) dívat, víte, jeli jsme tam autem, víte. A ten náš blok jeden je tam, ja. Pak ještě jsou tam nějaký, kde ty Němci spali a ty Česi, víte, na takový třídlíný ty baráky, víte. A ten náš barák ještě tam stojí, kde jsme byli s maminkou. Tak jsme se tam byli dívat, víte, kde tá matka s nám byla. Co prožila, ja.

Q: Co prožila maminka.

A: No a pak já jsem se tam dostala jako mladá holka do kuchyně. Sestra, sestra no a. Já jsem se pak tam dostala do kuchyně, ja, sestra se tam dostala za ošetřovatelku pak, ja. Ale musela dělat, víte, všecko. Ona to neuměla, ja, jak mladá holka, oni ji dávali k porodu, aj tam ženský rodily aj děti, ja. Tak oni jim to, lebo by ju bili, tak to musela aj dělat tam aj kdyby nechtěla to dělat, ja. No a pak tý druhý chodili zas do práce do tých výkopů a kopali s krumpáčema tý veliký skály, kamení, jo. No a pak tam byl jeden, ja, a to byl českéj esenbák. Výroba se jmenoval, Výroba. Ale ten byl nejhorší, ja. My jsme poprvně dělali napřed v tých výkopech, ja, a my jsme se tam pobili s tom mladý holkou, víte. No ale my jsme dostaly takový bití, že jsme měly tak na zádech vám od něho. On byl hroznej ten esenbák, hrozný. Tý Česi některý byli hrozný ještě víte co ještě než tý Nemci tam. Tak.

Q: A proč vás bili?

Marie Krisofova

page 8

March 9, 1997

A: A pak nás fotili.- -Že jsme se bily, bily jsme se spolu, víte, ja. My jsme vozili kamení takový kolečka, já jsem na tom nechtěla dělat, lebo já to nechtěla k mladým děvčatům ne. Tak jsme se pobili, ja. No a tak jsme tam museli aj pak kopat s krumpáčema jsme museli kopat, ja. Tam byly takový vozejky a to šlo po takových šinkách, kamení jsme házeli na to, ja aj, ne, no. A pak tam kop, pak dělaly tý ženský, malý děti měly na

zádech, a tý ženský, to slunko, když se v něm chvilu víte, he, a jsou tam nějaká taková kamení tloukat museli tlouct a, ja. Tak jich bili po hlavách aj s těma pendrekama tam. Hrozný.

Q: A kdo jich bil?

A: No tý Němci, ne, Němci chodili do práce, z práce, do práce, ja, ne. No a když tam někdo zase utekl někdo, tak jim dali takový ty, takový koule jakýsi železný na nohy a obvázáli jim nohy a tak museli chodit do práce s těma koulama. Hrozný to tam bylo, hrozný. A když se tam koupalo, tak to byly taký velikánský kádě a tam šel bratr, maminka, děti, všechno pohromadě. Všechny do tej jednej kádě. Hrozný. Tak potupovali ty lidi, tam to bylo hrozný. No a pak člověk má_____, víte. A když tak člověk, víte, když ke mně už přišli tý páni, já už jsem s nima nic nechtěla dělat, protože to co člověk zkusil v životě, tak ty lidi tam nezkusijó. Nikdy.

Q: Řekněte mi ještě, co dělali lidé tam, vězni, aby sehnali jídlo další? Možná ko, kousek chleba.

A: No kradli si jeden druhýmu. Maminka třeba nejedla a schovávala, to byl takej kousek chleba na celej den, ja. Tak ona to dávala do tej slámy, skovávala, do těch strožoků(ph), no a ten druhej šel zase, sebral to. Tak ona zas neměla nic pro děti. Tak ty děti plakaly hladama. A tyfusy tam byly hodně, tyfusy. Tam umírali děti aj veliký tyfusy. No a pak to zakopávali do lesů ty mrtvoly. No. Však tam to ještě je.

Q: Byl tam nějaký lékař?

A: No on tam právě byl tady ten Výroba. Ten.

Q: Ale to nebyl lékař. Byl to lékař?

A: No ano, on byl doktor aj, on byl aj lékař aj esenbák, no. A ten tam aj ze všeckým vládl.

Q: Jakým způsobem ošetřoval lidi ten lékař?

A: No tak, tak oni.

Q: Nebo jaký tam byly nemoce?

A: No tyfus, nejvíce tam byl tyfus, to leželi tam celej ten blok.

Q: A od začátku nebo až potom?

Marie Krisofova

page 9

March 9, 1997

A: To bylo stále, tam byli furt nemocný. Tam byli furt, pak udělali takový, víte, měli pytle takový, ty papírový, to naházeli do toho, udělali takový, z toho, udělali z bedny takový jak troky, do toho to dali, udělali takový výkopy a tam to sypali. Tam je to v lese ještě zakopaný.

Q: A byl u toho nějaký farář nebo?

A: Nic. Nic, vůbec, vůbec nic.

A: No. Kolikrát jsme to viděli.

Q: A kdo jim tam dal, ty mrtvoly?

A: No zase tý, zase tý vězni, zas to nesli tý vězni, víte, a tý to tam sypávali, víte.

Q: A někdo něco řekl aspoň, něco z bible nebo?

A: No neřek takovýho nic. Ne, takovýho nic nebylo teda.

Q: Vy jste tam přišla v létě. Ten podzim,

A: No.

Q: , na začátku, když ještě nebyla ta zima,

A: No.

Q: na co jste myslela nebo?

A: No tak, my jsme si z toho mladý holky dělaly srandu, ne. Všichni jsme viděly ostříhaný tam, šátky na hlavách měli, a oni nám včilka ukazovali, že stříhají vlasy, ja. Ale my jsme ještě než jsme tam došli, ten Hodonín, my jsme zpívali si. My jsme vůbec nevěděli, co to bude asi. My jsme byli úplně překvapený, ja. No a včilka vidíme tu hrůzu, ty psy, tak už jsme všecy plakali. Už nám bylo, už jsme se nesmáli. Pak jsme chytli maminku a tak jsme se jí drželi, pak ty psi na nás skákali. To bylo všechno tadyto.

Q: A kdo pustil ty psy na vás?

A: No ono to tam lítalo ty psi. Po tým dvoře to tam lítalo.

Q: Viděla jste, že někdo chtěl utýct?

A: No, utíkali tam hodně, no ale co dostali bitího, jo.

Q: A kdo utekl?

A: Cikáni utíkali.

Marie Krisofova

page 10

March 9, 1997

Q: Mohla byste nám popisovat jeden případ, kdy někdo utekl?

A: No, takle já ho nemůžu jmenovat, proto, to už máte kolik roků, že, já si už na to nez, leda, že tam mlátili, to je fakt teda, bili. No a ten jeden, jo, co já vím, tak ten, on se jmenoval Dydy(ph) Karel, ten byl ze Slovenska, ja. A němu už dali dožovotě, víte, už po převratě už, naše lidi, víte, na něho útočili, ja. Protože jedna tam snědla kočku, syrovou, byla těhotná. Měla hlad, tak tu kočku snědla. A to bylo těch velitelů tam ta kočka, víte. Jo, tak

oni ju tak zbili vám, že měla už rozsekání zadek vám měla, no a on dostal děti životně, no a on byl na Slovensku, tam pak on už je mrtvej ten chlap. No, a kor na toto si pamatuju tady.

Q: A co udělal vězňům?

A: Prosím?

Q: Dydy(ph). Co dělal?

A: No on bil, bil a vedl do práce. Oni jich dali jako takový, jak se to řekne, tý, ja, ja.

Q: Silnice nebo.

A: Ne, oni byli jako nad náma, víte.

Q: Aha, káповé nebo.

A: Ano, káповé takový. Oni dělali tam káповé. Tam byl ještě pak jeden cigán, ja,

Q: Jak se jmenoval?

A: , to jsů všeko ze Slovenska. Teho nez, teho jsem neznala, toho jsem neznala.

Q: Matky mohly mít děti u sebe?

A: Děti ne, ne. Ani my jsme nebyly jako mladý holky, voni nás dali, matky dávali zvlášť, chlapi zvlášť, a ty malinký děti všechno zvlášť bylo daný. Všechno zvlášť bylo. Všecko od tých matek všecko to bylo pryč.

Q: A miminka, kojenci?

A: No tak ty měli zatím u sebe no a až to pak bylo větší, ja, tak už to zase dávali na tý bloky no.

Q: Kdo tam byl šéfem?

A: Šéfem? Tady ten, ten ten.

Q: Ne, myslím šéfem tábora.

Marie Krisofova

page 11

March 9, 1997

A: No ten Výroba, Výroba. No a pak tam přijížděli Němci, ja. A pak nás, mladý holky, vybra, vybírali a tam byl takovej šterk, kopat ty kamení, víte, a tam nás fotografovali Němci na tých, na tých kamenech. No, vybrali pár tých mladých holek a tam nás fotili, no.

Q: Pomáhal vám někdo někdy tam v tom táboře?

A: Ne, ne.

Q: A vězňové, vězni, holky si pomáhaly vzájemně.

A: Tak, ale no tak nepomáhaly, tam každou hodinu sešlo, aby vydržel, víte. No, aby vydržel. Tak, jak vám říkám, tenkrát že ten chleba tendlecten ukradli to, aby udržela, hlady měli, víte, ja, hlady, tak jeden od druhého, kde co viděli tak to kradli, no. No a pak z těch hnojů z té kuchyně, jak ty zelí byly, víte, ty listí, tak oni to vybírali z toho a jedli to. No museli bejt ty lidi tam nemocný, museli.

Q: Pokusil se někdo o sebevraždu?

A: Tam? Ne, ne, to ne teda. To ne teda. Akorát že utíkali, to je fakt teda. To je pravda.

Q: Viděla jste, že někoho zabili?

A: Tak to s, to neviděla jsem, že by zabili, ale že bili tam, hodně bili lidi, moc. A kor, když utekli. Moc teda.

Q: A ty který jsou utekli, který utekli a který chytli, co vám řekli?

A: No, tak oni vytroubili nástup, ne, povel, ne. No a všechny jsme se museli dívat, jak teho bijou, jo. Tam dali takou dlouhou lavicu, nalili mu dva kýble na zadek vodu, no a včil ho začali bít.

Q: A zadek byl nahý?

A: No. Hrozný, hrozný. Hrozný to bylo, no.

Q: A jak dlouho jste tam zůstali?

A: Tam na tým, na tým?

Q: Na tom apelplacu.

A: Ja, no tak, tak to netrvalo tak dlouho, tak třicet, čtyřicet minut to bylo, tak, že. No.

Q: Jaký byly ty noci?

A: Noci? Hrozný, hrozný, tam jsme nespávali nic, děcka plakaly, ten si naříkal, ten si naříkal, to tam bylo pláču.

No a pak nejhorší, když to začli do Osvěncína(ph) z tam odsad'. To bylo. To bylo hrozný.

Q: Jak, jak nebo kdo vybíral lidé prostě pro Osvětim?

Marie Krisofova

page 12

March 9, 1997

A: Osvěncín(ph)?

Q: Ano. Kdo je vybíral?

A: Němci s Výrobou. Zas ten Výroba, ja, ten Výroba, ja, no. Ten to vybíral s těma Němcama, ja. Pak mě vybrali a už mě chtěli dát na ten veliký auto, jo, ne. No a já tam stojím a bratr tam dali nevlastního, už, on už je v tým , už to bylo na, na jako aby to bylo pryč, ne, ten, to auto. No a já tam stojím včilka a sestra včilka přijde, jo. Tak mě hned vzala, protože ten Výroba jí to vzkázal, ja, aby mě vzala a schovala. Tak ona mě schovala, tak jsem byla schovaná. No, jinak bych byla v Osvěncíně(ph), no.

Q: To bylo kdy? Kdy je tam postarší ženská Osvěta Aušvicu(ph)? V létě nebo na jaře?

A: To bylo v létě. V létě to bylo.

Q: A to jste tam byla už jak dlouho?

A: To my jsme tam byli čtrnáct měsíců v tým Hodonínku(ph).

Q: A to bylo na, na začátku nebo?

A: No, já si to už nepamatuju ale. Když je to taková dlouhá doba je to.

Q: A co jste v tý době už věděla o Aušvicu(ph)?

A: No to už jsem pak už, už jsme už věděli, že už jdou tam lidi už na spálení do Osvěčína(ph).

Q: A co, co dělali lidé, aby tam nemuseli jet?

A: No jak, nemo, nemohli nic dělat.

Q: Já myslím, třeba když rodiče, maminky viděli, že chtějí jim sebrat děti.

A: No tak to víte, plakali, plakali, plakali.

Q: Bili tam děti?

A: Akorát víte, co jednou tam dělali, jeden Němec nadělali, jo. Že přišel, když ty děti plakaly a ty ženský ležely, jo, to jsme viděli jen svoje vlastní oči ve dně, ja, tak on to vzal s tím povijánem a praštil s tím o zem. Tým malým děckem tam.

Q: A co.

A: A včil mně řekněte, co my můžeme, víte. A včil, když jsme se koupali takle s nima, s bratrem, já včilka s týma otcama a ty děti tam byly a viděly ty lidi tam to všechno nahý se. Jeden druhýho. No včil řekněte, no.

Q: Co se stalo tomu dítěti?

Marie Krisofova

page 13

March 9, 1997

A: No mrtvý bylo to, to hodili to do márnice.

Q: A kdo, kdo ji bil.

A: No.

Q: Kdo to byl?

A: Němci.

Q: Němci. A nevíte jméno?

A: Nevím, to vám nepovím.

Q: A ty to byli Němci, který tam v tom.

A: Který tam.

Q: V tom táboře v tom lágru byli?

A: Byli.

Q: Pracov.

A: A přijížděli tam aj, oni spávali na tých, na tých dřevákách spávali, ja. No a ten Výroba vlastně byl na tej ošetřovně tam. No.

Q: Ty tam byli nebo co tam dělali ty čeští četníci?

A: To oni, oni do práce vodili aj, chodili do práce s těma vězněma, víte, do práce chodili, no a Němci taky.

Q: A mezi nimi byli ty?

A: A mezi nima byli ty Česi, ty esenbáci.

Q: A byli dobří, dobrý?

A: Nebyli. Ani ty nebyli dobrý ani ty nebyli dobrý. A pak tam zase dovezli zase dva chlapy, který zase byli, oni neuměli ani slovo česky, leda německy uměli, ja, a oni zase byli v nějakých iných koncentrákách, kde byli na samý chlapama zase, víte?

Q: No.

A: Tak zase ty taky bili, ty taky bili, ty taky bili, no. Tam to bylo hrozný.

Q: A to byli Němci?

A: Němci, Němci.

Q: A cigáni nebo?

Marie Krisofova

page 14

March 9, 1997

A: Cikáni.

Q: Co vám udělali?

A: Tak nám nic nedělali, to. Maminka uměla německy, víte, mluvila s nima.

Q: Takže byli,

A: Hrozný.

Q: , byli špatný na Čechy?

A: No, no. A na tý slovenský cikáni, na nich šli nejvíce, na ty slovenský cikáni šli hodně, no.

Q: To byli Olaši?

A: No tak ne, to byli ty ze Slovenska, ty cigáni, víte, co bejvaj u třeba v hangárech tady bejvaj, jo, víte?

Q: A kolik jich tam bylo? Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

A: No tam jich bylo hodně, hodně jich tam bylo, no. A včilka ještě jsem vám zapoměla říct, ja, tam byli vozem, cigánským vozem na zemách, tak, tak. A tam házeli aj tý mrtvý do teho. Furt to tam bylo, v létě, furt to tam.

Q: Jak vypadaly ty vozy?

A: Ty vozy? No cigánský, jako třeba komedianti mají ty vozy takový, víte, byly tam položený.

Q: Co tam bylo namalovaný na těch vozech.

A: Nic, tam nic nebylo namalovaný. Tam to hodili mrtvý, hodili to tam a hotovo.

Q: Jak se starali rodiče o své děti?

A: Tak starali se dobře, to víte, každej, každá matka, když to viděla tu hrůzu, víte, jo. Akorát tam byli olašský cigáni, jedna olašská cikánka tam byla, ta nechala ty děti a utekla. Utekla pryč, nechala, to si pamatuju.

Q: A chytli je?

A: No chytli je a pak dostala bití hodně, no. To jo. No. No hrozný to tam bylo, prosím vás.

Q: Co tam dělal ten Blahynka(ph) Štefan?

A: Kterej?

Q: Blahynka(ph) Štefan?

A: Já už si to nepamatuju tadyto, tam byli aj, tam byli, já jsem věděla všechých tadych tých, Němci, aj tých Česů jsem věděla všechny jména, všechny, ja. Ale já už si to nepamatuju.

Q: Když tam vypukl.

Marie Krisofova

page 15

March 9, 1997

A: To už je dlouho.

Q: Když tam vypukl tyfus.

A: No.

Q: Co, co tam udělali?

A: Nic proti temu nic nedělali. Eště když jsme mohli, tak jsme jim házeli chleba, že byli hladem, víte, tam nic jim nedávali jest, ja.

Q: Kam dali nemocný?

A: Nemocný? No dali no, to byly takový jak my jsme třeba měli postele, jak leželi na tých postelách my, to jsou taký postele. Tak oni taky tak spávali na takových postelách na strožokách, ja. Nic, leda tak slabý deky to byly roz_____.

Q: A spolu, spolu s vámi nebo byli zvlášť?

A: Ne, to byli zvlášť. On měl jeden bratřek a on je tam držel ty ty ty, co měl ty ty ty co měli. No a když umřeli, no tak umřeli, hodili to pryč a. No. Tak oni to dělali tam. No. Hrozný.

Q: A tam to byli různí lékaři?

A: Né, leda tady ten tam byl, tadyten Výroba, ten tam jednal za všechny. Tomu patřilo víte co? Toho patřilo, ne aby on zemřel v klidu, víte, ale týrat ho tak, aby, aby si to pamatoval, co on dělal s těma lidma tam, víte.

Q: A to byl kdo?

A: No to byl ten českej esenbák.

Q: Ten Výr?

A: Výroba, on byl aj lékař, no.

Q: Pamatujete si na toho pána? To byl taky lékař...To byl žid.

A: Ten ale tam nebyl.

Q: On tam byl, ale pozdě, v létě až.

A: Víte co, tam ten.

Q: Bohyn(ph) se jmenoval.

A: Toho neznám ale, ten tam vůbec nebyl ale, ja, ten pán, ten. Vůbec, ja. Nepoznám.

Q: Nepoznáte?

A: Ono jich tam bylo hodně těch Němců, to.

Marie Krisofova

page 16

March 9, 1997

Q: Vaše sourozenci, jak to, jak to přežili? Jako tu dobu, než.

A: No tak jsme to, to víte, no, maminka nás držela, no a já když byla v tej kuchyni, ne, tak vždycky pokradě semtam jsem něco vzala, víte, ja. No a donášela jsem to maminkce, aby uživila ty děti. Chleba třeba nebo tu mameládu, víte, nebo knedlíky, víte, ja, nebo to zéli zase, víte, jo, ne. No a tak zas pod to zeli jsem jim dala maso zase, víte, ja. A za zástěru jsem tady dávala maso a nosila mamince jsem to, no. To je, že. Aby žila s tou matkou, aby vyžila s těma děckama.

Q: Kdo tam ještě byl v tý kuchyni?

A: No tak oni jsou hodně mrtvý, víte.

Q: Ne, myslím, jako kolik jich tam bylo v tý kuchyni?

A: Tam byl jeden takovej v kuchyni byl, on tam to právě řídil, to byl Čech a on byl, měl nohu pryč, no. A měl dřevěnou nohu, ale on už je mrtvej, on byl tady z Olomouca. Pak tam byla ještě jedna a oni spolu žili ty dvě. No oni to tam vedli právě.

A: S tyma ženama?

Q: No s.

A: S tyma vězněma?

Q: No.

A: No tak někdy jste dostávali bití, když šli do práce. Tak v práci hodně mlátili aj chlapi aj ženský, víte.

Q: A viděla jste někdy, že žena byla zneužívaná?

A: Tam? No tak oni to tam dělali rádi, víte, tady toto. No, dělali to.

Q: A kdo to dělal?

A: No tak ty Němci to dělali, dělali. Viděli mladý holky, tak to víte, no.

Q: A bránily se holky?

A: No tak bránily se, to víte že jo, ne.

Q: A kde to.

Marie Krisofova

page 17

March 9, 1997

A: Když věděly, že zkusily, že. No tak třeba. Oni byli venku ty lidi, když bylo teplo, ja, tak jich dávali, seděli vždycky, u těch zdí seděli, víte, aj s tyma děckama seděli, ja, ne. No a tak šli do těch dřevěných baráků lebo tam šli zase do těch baráček, kde měli zase oni samoty ty, kde zase to měli, víte, no. To měli jako kanceláře, jednu postel tam měli. No a tam vždycky, to víte, brali ty holky.

Q: A ty čeští?

A: No voni musely tý mladý děvčata něco, aj za jídlo to dělali tam. No. Aj za jídlo.

Q: A ty čeští četníci?

A: No tak taky, to víte, to bylo všechno tam pohromadě takový, tam jste se nevyznala v nich, prosím vás, co tam prováděli všechno. Hrozný to bylo.

Q: Měli i nějakou oblíbenou?

A: No tak. Tý, co tam byly, tak možná, že už jsou mrtvý, ty byli starší ty esenbáci ještě než já, víte. No leda že oni ty holky některý přišly do Osvěčína(ph), ja, tam je spálili. No a oni ostali venku. No ale to už, to už byli

přece starší chlapi už ty, také asi to mohlo být v jejiřech nebo také už ty, ale byli, ty esenbáci, že, no. To už.

Q: Ukážeme do kamery.

***mužský hlas: Jedu, jo.

Q: Kdo je tento pán?

A: To neznám todleto. Nepoznám.

Q: A byli tam i dobří lékaři v tom táboře? Pomáhali vám?

A: Ne, nic.

Q: A dostala jste tyfus?

A: Ne, ne.

Q: A tam byly různý tresty.

A: No.

Q: Jaký tam byly ještě tresty?

A: No tak abych vám leda řekla na tý útěky tam bili hodně, že. No a tak že ty.

Q: Bili a pak co s nimi ještě udělali?

A: Bili, je bili, hodně bili, no.

Marie Krisofova

page 18

March 9, 1997

Q: Viděla jste tohle?

A: No, to je hrozný. To je, to jsem, to jsme se byli dívat, počkejte, v Čechách jak to je, jak nám to vykládali a ukazovali na film, ja, co dělali s týma lidma, víte. Jo.

Q: A kde to bylo?

A: To bylo, já už si na to nevzpomenu, jak se to jmenuje. To je v Čechách je to, v Čechách je to, já si na to nevzpomenu.

Q: V jižních?

A: Jak je Liberec, tak je to bokem Liberce, ja. No a oni nás vzali, kolik lidí tam jako v té místnosti žilo, to nám říkali, ja, no a viděli jsme tak ty postele, ty seknice to tamo, jak my jsme byli třeba v tým Hodonínku(ph), jo. A toto nám, toto říkal, že tady věsili, ten pán říkal, ja. A pak že se, tam byla voda, a pak jich dávali tý Němci dohromady, ty dva, ty věžňové, ja. No a že když vyhrál, tak že ten ho pustil toho jednoho, když vyhrajou, ja. Ale oni nevyhráli, tak jich _____ obá dvě do tý vody tam. Tak. Hrozný.

Q: Jak jste topili tam v tých barácích?

A: Nic, tak jsme byli.

Q: I v zimě?

A: Aj v zimě.

Q: Nedali vám kukly?

A: Nic, vůbec nic.

Q: Měli jste deky aspoň?

A: Deky takový slabůčkový, měli no. Furt jsme byli stále v zimě.

Q: Mohli mít vězni návštěvu?

A: No. No když za nima někdo přišel tak jo, víte. Jídlo, tak to vzali.

Q: A přišel někdo za váma?

A: No tak přijížděla ta sestra, co byla v Brně. Chleba nám donesla, salámy, no tak ale. Ale co? Když třeba jste dostala ten salám a snědli to, ja, tak zas ty lidi tam měli průjmy a tak, to víte no, z toho jídla a nebo se hodně chleba najedli, ja, no tak zas byly ty průjmy.

Q: Když tam byla ta návštěva, jak dlouho jste mohla s tou sestrou mluvit?

Marie Krisofova

page 19

March 9, 1997

A: No to bylo jako tak přes tole to bylo, víte. S temo leda tak____. No.

Q: Ale jak dlouho?

A: No ale my jsme tam nebyli, tak maminka tam dycky šla. Nás tam nevzali. Tak maminku tam vždycky brali.

Q: A proč myslíte jste byli vy v tom táboře a ona byla na svobodě?

A: No tak ona by taky byla, víte, leda že ona, ona šla na Slovensko, ona to podplatila sestra, ja, no, a podplatila to. No a šla na to Slovensko, proto Slovensko přece bylo samostatný, že.

Q: Odtamtud vás navštívila, přijela a?

A: Ne, to nás ještě navštívila tady odsud. Z Brna.

Q: Aha.

A: Z Brna nás navštívila.

Q: A potom?

A: A pak ušla tam, tak už jsme ju pak neviděli, pak jsme ju už viděli až jsme byli tady už.

Q: Jak tam byly ty transporty. Kolik tam bylo lidí, který odvezli?

A: No tak oni dávali do těch aut, to byly velký auta nákladáči, ja, no a tam to nacpali všechno.

Q: A dali, dali jim něco na cestu? reference@ushmm.org for further information about this collection

A: No dali jim takovej kyblík marmelády, dali, ja, a takový jakýsi bochany dali každému jeden ten bochan takovej malinkej na tu marmeládu, jinýho nic. Žádná voda, nic

Q: A na sebe?

A: Nic.

Q: Oblečení?

A: No oblečení, to.

Q: Jak to vůbec bylo, jak jste vůbec jako jeli do toho?

A: No oni dávali tam takový, no, dřeváky tam dali na nohy, ja. To chodili v létě, v zimě, aj do sněhu.

Q: Jak jste přijela do Hodonína, co jste měli se sebou?

A: No naše hadry jsme měli leda, co jsme měli leda na sobě, inýho nic.

Q: A nějaký cenný?

A: Nic, nic, nic, to nic jsme neměli.

Marie Krisofova

page 20

March 9, 1997

Q: A kdo to vám nepovolil, že jste si nemohli nic vzít?

A: No tak zase, zase tý, co nás, hele, zase přebírali nás. Voni nás přebrali, né, no a oni říkali, že nic nesmíme nic vzít.

Q: To bylo v tý škole?

A: No.

Q: A tam.

A: Nic, ani z domu jsme si nebrali nic. To co jsme měli na sobě, tak jsme šli, no.

Q: Tam přijeli ty kočovníci.

A: No.

Q: S tema vozama.

A: No.

Q: Jaký žili, jak žili tam?

A: Tam?

Q: Měli jiný život ty kočovníci?

A: Jak.

Q: Ty v tom táboře.

A: Ja, v tým táboře.

Q: No.

A: To bylo stejný, to by všecko bylo, to všecko. Všechno stejný.

Q: Jak jste mluvili se sebou?

A: My? Tak česky jsme mluvili.

Q: I cigánsky?

A: No, no tak taky cikánsky. Česky, německy. Protože maminka uměla německy, ne, maminka pochází tady od Zábřeha z Leznice(ph). Ze sudet ona byla matka.

Q: Když jste tam třeba zpívali třeba, nebo naříkali, nebo ty starý babky, jaký, jakou řečí zpívali?

A: Tak si zazpívali cigánsky aj česky zpívali tam, no.

Q: A umíte ještě nějakou písničku.

Marie Krisofova

page 21

March 9, 1997

A: To už kdepak, to už si na to ani nevzpomenu. To už ne.

Q: Jak jste chodili do práce, v kolik jste vstávali?

A: No, to jsme vstávali, v šest hodin jsme vstávali, ja. A to už musel, musel jim už nástup apel.

Q: A ten apel byl jak?

A: Apel, ja, takle, tady chlapi, tady ženský, tady, ja, nebo ty mladý holky stály. Počítali, kolik je jich, no a otevřeli pak bránu a už se šlo do práce.

Q: A to jste počítali německy?

A: Co jsme počítali?

Q: No vězni museli počítat německy?

A: No museli.

Q: Při tom apelu.

A: No ano, německy, Němci.

Q: A.

A: Němci.

Q: A jak dlouho to trvalo?

A: No tak jak dlouho trvalo, no, je to tak počasí, no. Pres hodinu nebo dve, než to všechno spočítali, zase šli, zase počítali.

Q: A kdo tam ještě byl u toho?

A: A včil se radili, žejo. A šlo se do práce.

Q: A kdo tam?

A: Zpátky zase počítali. Zase zpátky a když jim to scházelo, tak už hajdy se psama, už Němci už utíkali včilka, hledali se psama už lidi, no.

Q: Kdo tam počítal při tom apelu?

A: No Němci.

Q: Němci?

A: Leda Němci.

Q: A to byl ten velitel nebo ten komandant nebo?

Marie Krisofova

page 22

March 9, 1997

A: To bylo jako třeba nad nima ten velitel, ja, ten Němec, no a pak ten zase ten, ten vězeň zase, vite. Ten zase to počítal, no a ten říkal tým Němcům, že tak je to, ja. No tak spočítali to no a do práce šli, no.

Q: Kam jste šli do práce?

A: No do prá, do takovýho, jak se to řekne, neumím to říct.

Q: Lomu?

A: Skála, skála, kameňová, ja. No a tam jsme chodili do práce a kopalo se tam to, ja. A ty vozečky tam byly po těch šinkách(ph) a to jsme házeli ty kameně tam veliký. Do toho, no.

Q: Jak byly těžký kameny?

A: No těžký byly, jej. Mně jeden tady ještě mám tady, já mám tady na noze ještě. To mně ten kámen spadl tadydle, podívejte se. Tady to mám. A tadydle. Tady. Jak se mě to, jak jsem to zdvihla, tak se to skutálelo a padlo mně to přímo na nohu.

Q: Ty věci.

A: Ten kameň.

Q: Kamarád to asi nechytla, mohla byste to ještě jednou ukázat?

A: No on to neto, nevidijó krev.

***mužský hlas: Já to nemůžu vidět, protože tam je stůl, rozumíš.

A: Víte, tady.

***mužský hlas: Dáme to z druhý strany.

A: Tadydle.

Q: It's not possible to see.

***mužský hlas: To nemůžu vidět.

A: No. Tadyk, tady a tadydle. To se mně skutálel kameň no a tady mně to. Tady mně tekla krev, no.

Q: Jak, když jste už mohla, když jste už neměla sílu?

A: Museli jsme, zabili by nás, no, museli, aj kdybyste tak, tak, tak jste musel stat a musel.

Q: Viděla jste.

A: Nebo by vás dobili. Dobili by vás úplně.

Q: Viděla jste, že tam někoho zabili?

Marie Krisofova

page 23

March 9, 1997

A: Tak zabili. Tak oni to zase, oni to tak dělali, aby jste to neviděl, víte. No. Dali tam, to měli, oni měli takový seknicu tam ty co zase šli s tyma ____do práce, tak tam je bili, mučili je tam, víte, ty, co utíkali právě. Tak ty tam mučili, no a tohle oni měli zas to tak zahražený tam, víte. Takže ty bloky naše byly inde a oni byli ty Němci taky inde, no.

***mužský hlas: Stop.

Q: No.

***mužský hlas: Můžu?

***mužský hlas: Jo.

***mužský hlas: Prosím.

Q: Mě by ještě zajímalo, vy jste říkala, že ten blok, ve kterém jste bydlela, že ještě existuje. Můžete se pokusit vzpomenout, kde ten blok stál.

A: No, no jak jdete, jak jdete. Tady je ta brána, jdete takle dokopečka, ja, pak je to hned na pravé straně, tak. To je poslední barák, tak.

Q: Měl nějaký číslo?

A: Podlouhlej je to. Já nevím, my jsme se neřvali po číslech, víte, ale vzpomínali jsme na maminku, že, že jsme jako tam, co jsme prožívali s matkou.

Q: A kolik v tom baráku bylo místností?

A: No tak místností. Tam by jeden takový menší pokoj byl, no a to bylo, to bylo v místnosti, to byl blok, se říkalo blok. A dlouhý to bylo, ja, dlouhý. A postele šly tak, nad sebou, víte.

Q: Kolik jich bylo nad sebou?

A: No nad sebou mohlo bejt těch postel takových čtyry pět, pět. No a to šly takový schůdky po tom a to jste lezla navrch, no.

Q: A kolik lidí v tom bloku bylo?

A: No moc. To já si nepamatuju, ale hodně. Hodně to bylo lidí. Moc.

Q: A vaše rodina tam bydlela celá na tom bloku? Můžete vyjmenovat, kdo to byl, kdo s váma bydlel?

A: No, no my jsme byly s matkou, ja, děcka.

Q: Kolik dětí?

Marie Krisofova

page 24

March 9, 1997

A: Tak nás bylo šest holek a jeden kluk.

Q: A vaše sestra Květa.

A: Květa.

Q: Bydlela kde?

A: Květa, Květa bydlela s náma a byla na ošetřovně. Ona právě, ona dělala ty porody tam. No.

Q: A kde bydlela?

A: No ona někdy byla na ošetřovně tam spala, ja. Proto když ty ženský, ona musela jim chodit k tým porodům musela chodit, ja. No, tak oni ju zase vzali a zanesli ju třeba tam na ten porod alebo tu ženskou tam dotahli ji tam na tu ošetřovnu.

Q: A kde byla ta ošetřovna?

A: Ta ošetřovna zase byla za kuchyňou. Tady stála kuchyň, to bylo zas na levý straně, tady byla kuchyň a za tou, za tou kuchyňou byla ošetřovna zase, no.

Q: A jak to vypadalo na té ošetřovně, byla jste tam někdy?

A: Byla. No, tak takový menší to bylo, no. Tak tady taková menší tak asi, menší, no a tady taková menší místnost tam byla.

Q: A jaký tam bylo zařízení?

A: Zařízený? No tak normálně jak u doktora. Jak tady.

Q: Nemůžete si trošku vzpomenou, jak to vypadalo?

A: Jak, jak u doktora, no. Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

Q: Kolik tam bylo postelí?

A: Tam bylo stůl, stůl tam byl jeden, bílá to na tým, bílý. No a pak tam měl takovej jakýsi sekretářek nebo co to tam měl takovýho něco, jo. Umývadlo tam měl, jeden. No a to bylo všechno.

Q: Postele tam nebyly?

A: Postel jednu měl leda tak danou takovou železnou.

Q: Takže tam nikdo neležel?

A: Ne.

Q: V té ošetřovně.

Marie Krisofova

page 25

March 9, 1997

A: Ne.

Q: A kdo tam býval v té ošetřovně kromě Květy?

A: No tadyten Výroba, ten Výroba, ten tam byl.

Q: A jak často tam býval?

A: No tak on tam byl skoro každé den.

Q: Tam seděl pravidelně?

A: Pravidelně tam byl.

Q: A co ještě ta Květa dělala, co ona dělala přes den?

A: No přes den třeba někomu když se něco stalo, tak zafačovala třeba ruku, lebo ty nohu, víte. No to bylo všechno.

Q: A kde se to naučila?

A: No oni ju k temu přinutili, oni ju přinutili, aj k tým porodům.

Q: Kdo?

A: Ty Němci.

Q: Kdo

A: Oni Němci.

Q: konkrétně?

A: Oni řekli, že když to nebude dělat, že ju oddělalou.

Q: A.

A: Že to musí dělat. Ona i Soňa, uframco byla, aj Soňa, ona u Soňa byla.

Q: A jak to probíhalo?

A: Tak ona to dělala dobře, no. Prodělala to dobře zatím, no.

Q: A kdo ji z těch

A: Ona byla

Q: Němců přinutil.

A: No tý Němci, aj ten Výroba ji přinutil k temu, aby to dělala.

Q: A jak to udělal? Byla jste u toho?

A: Nebyla. Já, já jsem nebyla, já, já jsem nebyla u teho.

Marie Krisofova

page 26

March 9, 1997

Q: A vzpomínáte si, když vaše maminka čekala tu Soňu.

A: No.

Q: Jak to přišlo, že už měla родit. Jestli si vzpomínáte na ten okamžik.

A: No tak oni mě, ona ji zatáhla na tu ošetrovnu tam, ja. No a pak tam byli jako, počkejte, ještě vedle, ja, ještě vedle tam byly takový bílý postele tam měli, ja. Postele. No, no a to zase dávali no třeba tým zase, co měli je na ruce, víte.

Q: Co měli?

A: Ten Výroba, víte, zase. Když někerý ty lidi, víte, třeba. No třeba jak tadydle, některá doktorka si vás oblíbí, že. No a třeba ten Výroba si oblíbil některou, tak ho dal tam do tej místnosti třeba, tam na tý postele, no. Udržel některý ty lidi, no.

Q: A proč tam dával lidi, který si oblíbil?

A: No tak žádný mu do toho nekoukal, že. No. On tam přece byl, on s těma Němcema byl takle, ne.

Q: A kolik tam těch lidí měl?

A: No on tam třeba měl jednýho lebo dva lidi tam byli, víte, ja. Ale ne hodně aby tam měl lidí, to neměl.

Q: A vzpomenete si koho konkrétně tam měl.

A: To ne, to vám nemůžu říct, to už si já nepamatuju teda. To si nepamatuju.

Q: A ty lidi tam bydleli stále?

A: No.

Q: A chodili taky na práci?

A: Taky chodili na práci. No a ty přišli právě všechny do toho Osvěčína(ph) ty lidi.

Q: A jak si to vysvětlujete? Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

A: Jak?

Q: Když to byli jeho oblíbenci.

A: No, no tak to byli třeba, jak já si to myslím, tak je znal dobře ty lidi z toho Hodonínka(ph), žejo, ne, no, znal je, no tak nechával je tam. Dával jim třeba lepší leky než nám, no.

Q: A na čem spalil, co bylo v těch postelích?

A: Strožoky(ph).

Q: Stejný jako na blocích?

Marie Krisofova

page 27

March 9, 1997

A: Stejný jako na blocích.

Q: A v čem byl rozdíl teda?

A: Stejný, no, akorát že tam byl rozdíl ta bílá plachta že tam byla, no. No a že to byly železný postele a my jsme měli dřevěný. No.

Q: A na přikrytí co?

A: No. Na přikrytí třeba deky, normální deky, normální.

Q: Stejný jako na blocích?

A: Stejný jako na blocích.

Q: A jídlo dostávali jaký?

A: Tak jídlo dostávali z té kuchyně zase, no.

Q: A dostávali jaký porce?

A: No tak to vám nemůžu říct jaký, protože se nedívám do šálku nebo když to nesou. Tak nemůžu vidět.

Q: Měli větší porce než ostatní vězni?

A: To nevím, to vám, to bych lhala zase. To nemůžu říkat.

Q: Vy jste pracovala v kuchyni?

A: Dělala jsem v kuchyni.

Q: A vy jste, co jste tam dělala v té kuchyni?

A: No, my jsme loupali brambory tam, jo, no, připravovali jsme na ráno, jídlo jsme připravovali.

Q: Můžete popsat, jak to probíhalo, vy jste tam byla vlastně na práci.

A: No, tak my jsme uvařili Brambory, ale do toho morku, že jim dali to, za tím jele. Polívka se vařila nějaká. No ale to byla voda ta polívka, že, no. No a pak jsme jim to dávali do těch šálků, když přicházeli, že, k temu okýnku.

Q: Vy taky jsme to dávala do šálků?

A: Dávala taky. Dávala.

Q: A kolik se dávalo? Jak jste odměřovaly ty porce?

A: No tak to bylo, ten _____ byl takle velikej, jako je dlaň, jo, no, tak to víte, když šla maminka, tak jsem jí tam přidala, nabrala, dala víc mamince.

Q: Hlídal vás někdo při dávání těch jídel.

Marie Krisofova

page 28

March 9, 1997

A: Ne, nehlídal, to nás nehlídali. Voni leda stáli takle, ten Němec stál.

Q: A kterej to byl Němec?

A: To nevím, to si nepamatuju. Kdepak, tolika roků. Já jsem všechny znala, aj tý, co přijížděli tam tý hlavní Němci, tý nejvyšší, ja. Ty jsme já všechny znala, ale dneska si nevzpomenu, leda na toho Výrobu si vzpomenu, no, no.

Q: A kromě Výroby, byl tam ještě nějaký český četník?

A: Byli, plno jich tam byl, plno, plno. To už v našich letech, už tak tý starší tam byli. Na těch _____ jsou dávno mrtvý.

Q: A kdo byl nejhorší?

A: Výroba.

Q: A proč, co dělal.

A: Výroba, on chodil aj s lidma do práce někdy. A bil, moc bil lidi, on bil a strašně bil. Já jsem dostala sama od něj.

Q: A za co?

A: No jak vám říkám, kolečka jsme vezli, ne, jak kdyby jsme pracovali spolu těch koleček, já říkám: „To zase povezeš.“ A ona zas, tak jsme se hádali, ne, a jsme se pobili, no tak pak nás, pořádně nás zmlátil. Pořádně.

Q: Čím vás mlátil?

A: Pendrekem, pendrekem, pendrekem.

Q: A kolik jste dostala těch ran?

A: No moc, moc.

Q: A ta druhá?

A: Aj ona dostala, obě dvě jsme dostaly. No hrozný, strašný tam to bylo.

Q: A co tahle příhoda pro vás znamenala potom. Z měnilo se něco ve vašem chování?

A: No co.

***mužský hlas: Jedeš?

***mužský hlas: Můžu, můžete. Ano

Q: Ano. Ještě by mě zajímaly ty vozy jak jste říkala, těch kočováků.

A: No.

Marie Krisofova

page 29

March 9, 1997

Q: Kdo tam bydlel?

A: No tam dávali mrtvoly samý, házeli tam.

Q: Jak to víte?

A: Protože, protože když jsme to viděli a byl ten nástup, ja, tak tam byli nějaký lidi hrozně třeba i nemocný byli, víte, pohlavně, ja. No tak třeba odpadla, viděli, že už ta, tak hodili to do těch vozů tam a hotovo.

Q: Vy jste to viděla?

A: No.

Q: A bydlel tam někdo v těch vozech?

A: Ne, tam nebydlel žádný, tam házeli samý mrtvoly. Tam to nestačilo ty garáže, tak to házeli tam.

Q: A co se tam potom dělo s těma mrtvolama, jak dlouho tam zůstávaly?

A: No tak to. No tak ono tam nechali tam aj čtyry dni aj pět dní to tam nechali, jim to nevadilo ten smrad, ja, ne, že ty bacile budou, že, no. No a pak to dávali tam do těch lesů to zakopávali.

Q: Jak víte, že to zakopávali do lesů, byla jste tam někdy?

A: Sestra tam _____ chodila vždycky_____.

Q: A co tam dělala?

A: No, ona právě to tam dávala ty mrtvoly.

Q: Co, co vlastně s nima dělala?

A: Ona to tam _____.

Q: Jak, co vám vykládala o tom?

A: Když to nesli, oni to nesli, chlapi, ja, no a ona vzala ten pytel a musela to tam dat. Aj kdyby nechtěla, ty Němci tam vás přinutili, že jste to musela by dělat.

Q: A kteří chlapi to nosili? Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

A: No, zase ty vězni, zas ty vězňové, no.

Q: A ona proč to tam dávala?

A: No musela to tam, kdo by to dávali ty mrtvoly, museli to. Vykopli, vykopali no a hodili to tam.

Q: A co se potom dělo?

A: No, no pak šlo se, šli do toho lágru šli.

Q: A kdo tam s nimi ještě šel?

Marie Krisofova

page 30

March 9, 1997

A: No leda, no ty Němci, zase Němci, zase Němci je doprovázeli, aby zase neutekli, no.

Q: Ještě mě zajímá, mluvila jste o koupání.

A: No.

Q: A jak často to probíhalo?

A: No tak tam zase měli, tam měli auto veliký. To byl takovej velikánskej buben, ja. A oni s těch lidí vyslískali ty hadry museli vyslískat jsme. Dali to na hromady a házeli to do těch bubnů. To vypalovali, protože tam bylo blechy, vši tam byli, proto, kde tolik lidí tam bylo, tak to dávali vypalovali v tým bubnu tam, ja. No a pak, pak čekaly ty ženský, ne, s týma děckama, nahý všechny, ja, no a čekaly, až ty hadry zase přivezou.

Q: A jak dlouho čekaly?

A: No tak čekaly, no tak aj hodinu aj dvě hodiny čekaly, než to zase ty hadry jsou vypálený. To bylo lidí a lidí.

Q: A to přijeli už suchý ty, to oblečení?

A: No, suchý, suchý. To bylo suchý zas ty hadry vám dali, no.

Q: A oni čekali celou dobu nahý tam?

A: No nahý, aj s týma děckama všechno.

Q: A co se tam dělo, když čekali na to oblečení?

A: Tak plakaly, to víte, plakaly ty ženský, tak se zakrejvaly, malý děti brávaly před sebe, ne, syna tam měla, táta tam byl, tak se zakrejvali s týma malejma děckama.

Q: A kolikrát jste to zažila tady tu scénu?

A: Toto? Mockrát. Mockrát.

Q: Jak často asi jste se kopupali?

A: No tak jsme pak zase nás brali ven koupat.

Q: Já myslím po jak dlouhé době jste se mohli koupat.

Q: A kde byla ta voda?

A: To byla taková malá voda, třeba tekla tam, ja.

Q: Myslíte potok?

Marie Krisofova

page 31

March 9, 1997

A: No, tak malinký vody, ja. No tam to vyhnali a tam se to koupalo aj nahý. A oni chodili po takových, po takových mostách tam chodili. Měli takový mosty udělaný a koukali se dóle, jak se tam lidi koupou, ty Němci.

Q: A jak daleko to bylo od toho tábora?

A: No tak to bylo, no no no no tak, tak to bylo, no, takovej hodinu, hodinu půl aj. To bylo taková velikánská louka tam, víte, ja, voda. No a tam to vyhnali a tam se koupali.

Q: Byla jste po válce se tam podívat někdy, v té vodě?

A: Tam jsem nebyla dívat, tam jsem se nebyla, ale byla jsem se dívat tam, kde, kde udělali takovej jak udělali to, no, včilká udělali jak hřbitov to udělali, ja. Udělali to jak hřbitov. Ze dřeva pánbíček, no, tak to tam udělali. My jsme se tam byli dívat, jak to udělali tam.

Q: Jak jste s z toho tábora dostala?

A: Jak jsem se dostala? Tak poslouchejte. Maminku pustili, ja. A, a mě dali do Brna do takovej, to byl kriminál nebo co to bylo, dali mě. A tam, ještě lidi, co chodili, víte, na transport, tak já jsem byla mezi nima, ja, ne. No a včilka ten Němec to otevře a vyvolává, vyvolává, ne. No a já jsem mu říkala, říkám: „Maminka už byla propuštěná,“ říkám, jo. A my jsme tam ostali ještě na práci, víte. Museli jsme to tam čistit ještě.

Q: Jak to probíhalo ty práce?

A: No my jsme tam některý holky jsme tam ostaly, co jsme byly propuštěný, jo. Tak jsme to tam čistily, ja.

Q: Co konkrétně jste dělala?

A: No umejvaly jsme ten tábor tam, ja. Zametaly jsme to tam, víte, jo, ne. No a pak mě dali do teho Brna, do tej věznice a tam bylo plno lidí, víte, plno.

Q: Vzpomenete si, kde to bylo v Brně?

A: Já si nevzpomenu už. Tam nás bylo hodně a on včilka vyvolává ten Němec a já mu říkám a já jsem mu říkala, že maminka už byla propuštěná a že já taky mam bejt, ne. No a on říkal: „Wie heisen sie?“ Ne,

němemcky mě říká. No já jsem mu řekla, jak se jmenuju, he in. No, nie tak on říká. „Gehen sie raus, gehen sie raus.“ Jo, tak mě vyvolal ven, no a pak mě pustil ven.

Q: A kde byly vaše sestry?

A: No ty už byly doma s maminkou.

Q: A jaktože je pustili dřív?

Marie Krisofova

page 32

March 9, 1997

A: Protože je s matkou a nás tam nechali na práci velký holky, víte.

Q: Kolik vás tam zůstalo na tu práci?

A: No my jsme tam byly čtyry holky jsme tam byly, ale těch já nevím, kam šly pak ty holky, šly tam dostaly dali do Osvěncína(ph), já nevím. Proto já jsem se hlásila s tý světnice ven. Že su jako propuštěná, ne. No tak on mě vyvolal, řekla jsem mu jméno, jo, že matka byla jako propuštěná, ne, no tak, tak pustil, já jsem pak sedla na vlak a jela domů.

Q: A kam šli ostatní vězni z Hodonína?

A: Do Osvěncína(ph), všechno to vezli do Osvěncína(ph), všechno do Osvěncína(ph).

Q: Proč myslíte, že vás a babičku, sestry propustili, ostatní vezli do Osvětimi?

A: No tak, poslouchejte, jo. Tak já jsem si říkala zase z těch důvodů, jo, že maminka uměla německy a že pocházela ze sudet, víte. No a ona tam mluvila s jedním Němcem, který tam byl nejvyšší, nejvyšší Němec tam byl.

Q: V tom táboře?

A: No, on tam jezdil. Ne, že tam byl, ale jezdil tam, ja. No a matka s ním mluvila.

Q: Co s ním mluvila?

A: Nevím, to já nevím, ja. No tak se s ním bavila, jo, no a pak říkala: „Já pocházím z tam odsud' tam odsud' ze sudet.“ Ona uměla perfektně německy maminka, ja. Její celá rodina v západním Němemcku, ne. No a tak mluvila, bavila s ním no se, no a maminka říkala, no kdyby ne, já taky jsme byli možná v Osvěncíně(ph) už, matka říkala. No, no. A tak jsme byli rádi, že jsme byli propuštěný z tam odsud', to bylo všechno.

Q: A když ostatní vězni jeli do Osvětimi, co jste si mysleli? Věděli jste, co je v Osvětimi nebo kam jedou?

A: No oni leda říkali: „Osvěncín(ph).“ To o to jsme neměly ještě my mladý holky ani šajnu ještě, víte, ja.

Q: A kdo to říkal: “Osvětím?”

A: No protože už tam, už vykládali ty starší lidi, víte, že už je dávajů do teho a že už je dajů do Osvěncína(ph).

A: No, ty vězni, víte. Takže jsme to zase slyšely my mladý holky od nich, víte. Ale neděl, neměly jsme šajn, co to tam se děje v tým Osvenčíně(ph), žejo, že tam dávajů do tých plynů nebo co, no.

Q: Byl mezi těma vězněma strach z toho, že jedou do Osvětimi?

Marie Krisofova

page 33

March 9, 1997

A: No to kdybyste viděla, jak to jelo přes ten les z toho Hodonínka(ph). Tam vede kousek les, to je polní cesta.

A to leda dělalo „Hů“ takle v tym lese v tym autě, jak to plakalo ty lidi a ty děti. Oni věděli, že už jedou do Osvenčina(ph).

Q: A jak jste to viděla, kde jste stála?

A: No my jsme, protože ty auta, to bylo vevnitřku, jo, to byl ten, ten, ten plac to byl velikej tam, ne. A oni tam zajeli těma autama velikejma, no a dávali je, vyvolávali, do toho auta je dávali. Tam to bylo plný, plný tam to bylo, no.

Q: A abych vás už nezdržovala, tak se ještě zeptám na tu dobu, když jste se vrátila z Hodonína. Kam jste šla?

A: Kam jsem šla? Tak maminka byla sama v Ostrově(ph) s těma děčkama a my s Květou jsme musely dělat u lidí v Pivíně(ph). Abysme tu matku uživily.

Q: A kde to bylo?

A: V Pivíně(ph), u Vrbů(ph).

Q: Co jste tam dělaly?

A: Na pole jsme dělaly, no.

Q: A vrátily jste se do svého domova?

A: No vrátily jsme se do svého domova, maminka bejvala v tých Tvarovicích(ph), s tema malejma děčkama, ne, Soňa ještě byla malá, ne. No a my dvě jsme zas musely pracovat, abysme tu matku uživily.

Q: A co jste,

A: Protože otca jsme neměly.

Q: , co jste našli v těch Tvarovicích(ph), když jste se tam vrátili?

A: Úplně prázdný, nic jsme, nic jsme neměli.

Q: A ten dům tam stál?

A: No ten barák tam stál.

A: No nic. To bylo všechno, všechno pryč, všechno bylo pryč.

Q: Neptaly jste s v té vesnici?

Marie Krisofova

page 34

March 9, 1997

A: No a pak, když už jsme byly, pak už, jak bylo po tej válce, ja, ne, tak pak maminka si vzala jednýho chlapa. On nás pak už zase vedl do světa někde, ja. No a pak my už jsme byly veliký, že, každá už jsme měli pak už naši rodinu, no už jsme byly pryč s tam odsud.

Q: Ještě jsem se chtěla zeptat, jestli jste se s těch Tvarovicích(ph) ptaly těch obyvatel, kam přišlo to zařízení toho domu vašeho? Jestli vás to zajímalo nějak.

A: Nic nám neříkali, ty lidi nám nic.

Q: A jak se k vám chovali, když jste se vrátili?

A: No do, pěkně se k nám chovali lidi, hezky. Ty vlasy leda, že neviděli, že máme ostříhaný, tak z toho byli lidi hotový, hotový, hotový. Pak tam byla jedna teda moc hodná, ja, která chodila k nám. Ta vždycky plakala, když nás viděla, tak dycky brečela. Vždycky, no. Hrozný.

***mužský hlas: Konec

A: No, už to nechte, už to nechte, už já nevím.

End of tape 1.

Tape 2

Marie Krisofova

page 35

March 9, 1997

***mužský hlas: Můžeme.

A: Můžu mluvit?

Q: Můžete.

A: No, já bych leda chtěla říct, no, my jsme zkusili, _____

Q: Jen do toho, řekněte to, ať to všichni slyší.

A: (povzdech) ---Nemůžu. My jsme tolik zkusily v koncentráku aj s matkou. A ztratily jsme otca, musely jsme samy _____. Pak jsem se nastěhovala tady do toho baráku, to dcera ještě nežila, tak žádala o tento byt, a to jsme čekali osm roků, v takovej barabizně jsme taky bejvaly. Osm roků jsme bejvaly, než jsme dostaly tento byt. Pak se jí narodila tadytá holčička, jo. A tuto holčičku jsem vychovávala tady dům, když tu hospodu tady on. My jsme bejvali dole a on z toho udělal si hospodu a mě vystěhoval navrch tady. Já jsem ho žádala, aby mně dal aspoň náhradnej byt lebo odstupný aby mně dal. A on říká, že nemám žádný právo na to, nemá to, ja. A byla jsem na bytový a bytová mně říká, že můžu čekat pět roků nebo tři roky na byt. Ukázala jsem jí všechny moje závodní papíry, že jsem byla nemocná, léčená jsem byla na plících aj, jo, a ledviny jsem měla nemocný. A pracovala jsem tadydle v OP(ph) jsem dělala, než jsem šla do důchodu. Dělala jsem, jo. No ale mně dal tadydle, tady to všechno pak popraskalo, my jsme odjely s holkou pryč, na návštěvu jsme odjely k sestře do toho Liberca. A ono to tadydle, já jsem tomu tým, tým kamnům nerozuměla, v životě jsem neměla takový kamna. Já jsem to vypla ty kamna, no a ono to tady popraskalo z těch mrazů, ja. V říjnu tady byla až potopa, potopa, ja. No a právě žádali jsme o ten byt aspoň náhradní, aby nám něco dali. Že oni nic nemajou, že nám nemůžou dát, že až za tři lebo za pět let, ja. A já říkám: „To máme bejt tadydle dva měsíce v zimě, trpět tady?“ Kdyby aspoň něco s tým udělali. A to mám zase další zimu, žít zase tady---(pláč).

Q: A jak jste v zimě tady topily?

A: Na topítko. To včil budu platit takových pět tisíc elektriku. Nic s tím nedělajou. Nic, vůbec. Standa mě to vyřizoval a nic s tím nedělajou, nic. A tady ten majitel, to je hroznej, hroznej tadyten majitel.

Q: Co vám říká?

Marie Krisofova

page 36

March 9, 1997

A: On mě říká, že se musím vystěhovat, že si musím sama hledat. A já mu říkám: „Já už jsem všady byla.“ To je až pět tisíc, co. A kde já to vezmu ty peníze. Z toho důchodu? Kde já to vezmu, no? A on říkal: „Já jsem to že prej koupil bez nám, bez těch nájemníků.“ Že to koupil ten barák. Já říkám: „Vy jste to nevěděl, že tady bejvali lidi? Proč jste to teda kupoval?“ No.

***mužský hlas: Ok.

End of tape 2

Conclusion of interview.